

Verslag van de Ledenraadsvergadering van de Koninklijke Vereniging “Het Friesch Paarden-Stamboek” (KFPS), op maandag 3 juli 2023 te Marknesse (vervolg van de vergadering van 2 juni 2023).

Aanwezig

Ledenraad:	24 ledenraadsleden
Bestuur:	Ella Wiersma (wnd voorzitter), Miel Janssen en Jan Veldhuis
Stamboekkantoor:	Marijke Akkerman, Nynke Bakker
Notulist:	Petra van Hoorn (Hét Notulistenteam)

Heropening

De wnd voorzitter, Ella Wiersma, heropent de vergadering en heet de aanwezigen en de mensen die de vergadering online bijwonen welkom, een speciaal welkom voor Hans Jurgen Böhmer uit Duitsland. Afwezig met kennisgeving: Tineke Schokker, Uta Eden, Nadeen Davis, Anouk Glas, Sjoerd Ruiten, Paul Tanck en Gerard Lokhorst. Afwezig zonder kennisgeving: Line Grunndtvig-Sorensen en Leonie Osinga-Hartman.

9. Stamboekzaken

a. Structuurcommissie - discussie

John Boot licht toe dat de Structuurcommissie voorstelt om de fokverenigingen en de regio's te integreren. Er worden in alle gremia, fokverenigingen, bestuur, regio's en Ledenraad, signalen opgehaald om te kijken of hiervoor voldoende draagvlak is en om met de gegeven input het voorstel eventueel verder uit te werken.

Pieter Wijbenga meldt dat Groningen-Drenthe unaniem tegen dit voorstel is. Ook zegt hij dat er veel werkdruk bij de werkorganisatie is en dat de fokverenigingen ook bepaalde taken kunnen uitvoeren.

Age van de Zee geeft aan dat Ta it Bihâld nog veel, ook financiële, vragen heeft en het niet nodig vindt om de fokverenigingen en de regio te integreren. Bij Ta it Bihâld loopt het aantal leden niet terug. Daarnaast heeft iedere fokvereniging een bepaalde cultuur die behouden moet blijven. Vragen die leven zijn waarom de fokverenigingen bij de eerdere structuurwijziging niet zijn meegenomen en wat de directe aanleiding is om een nieuwe structuur te willen invoeren. Er is angst voor een tweedeling.

Ferry Wolfswinkel (Fryske Hynder) is het ook niet helemaal eens met het voorliggende plan, maar wil wel graag meedenken. Hij heeft ook vragen over het behouden van de eigen cultuur van de fokverenigingen en de financiën. Hij vraagt zich ook af waarom het stamboek de andere leden (niet lid van fokverenigingen) niet kan bereiken. De regio en de fokvereniging zouden moeten fuseren om de leden beter te bereiken, maar er gebeurt weinig in de regio en de vragen komen vooral van de fokverenigingen. Ten slotte merkt hij op dat er solidariteit tussen de fokverenigingen zou moeten bestaan, omdat het ook de grote fokverenigingen raakt als kleine fokverenigingen omvallen. De vraag werd gesteld of er duidelijk genoeg informatie is verstrekt in Phryso? En hoe is de vertegenwoordiging in de ledenraad geregeld?

Sjoerd Veenstra meldt dat It Fryske Greidhynder dezelfde vragen heeft en dat de mensen in de regio min of meer worden gedwongen lid van de fokvereniging te worden. Hij vindt dat de Structuurcommissie eerder om input had moeten vragen om die in het plan te kunnen verwerken. Dit alles komt voort uit gebrek aan vertrouwen.

Gerarda van Harten geeft aan dat haar regio (Midden-Nederland) over het algemeen positief is, maar wel vragen bij de financiën heeft.

Fer Smit sluit zich hier namens Noord- en Zuid-Holland bij aan.

Mirella van Leeuwen (Zuid-Nederland) geeft aan dat er in haar regio voorstanders van dit voorstel zijn en mensen die neutraal zijn, omdat ze niet genoeg informatie hebben. Ze vraagt of er al een inventarisatie bij de fokverenigingen is gedaan.

Ben Nijhof meldt dat er in Oost-Nederland maar één iemand voor het voorstel is. Hier heerst veel onzekerheid en wantrouwen.

Frank Fokkens zegt dat er in zijn regio, Groningen-Drenthe, behoefte is aan meer informatie. Hij vraagt zich af of het duidelijk genoeg is uitgelegd. Hier speelt ook dat het goede van de huidige situatie behouden moet blijven. Denk hierbij aan de sfeer van de fokdagen. Het onderwerp is kwetsbaar merkt hij op, mensen houden zich graag vast aan wat ze hebben.

John Boot gaat in op de gemaakte opmerkingen:

- Cultuur: wat is dat precies? De verschillende culturen in de diverse fokverenigingen moeten wel worden behouden. Het is niet de bedoeling van de structuurwijziging om invloed uit te oefenen op de cultuur in een fokvereniging.
- Vertrouwen/wantrouwen: de Structuurcommissie is geschrokken van het wantrouwen wat betreft de voorgestelde weg en richting de werkorganisatie en het bestuur.
- De noodzaak: vanuit het KFPS is er geen noodzaak voor de voorgestelde wijziging en er is ook geen opdracht van het bestuur om onderzoek te doen naar invlechting van de regio's in de fokverenigingen. Bij de ene fokvereniging bestaat meer noodzaak dan bij de andere, er zijn solide en solvabele fokverenigingen, maar ook kleine fokverenigingen die het financieel moeilijk hebben. In zijn totaliteit zijn er in Nederland minder actieve fokverenigingsleden dan regioleden die geen lid zijn van de fokvereniging. Het onderzoeken van de structuur is wel een advies vanuit rapport Mastenbroek.
- Werkdruk: niet alleen het kantoorpersoneel, maar ook de lokale bestuurders hebben het druk.
- Ledenbereik: de meeste activiteiten gebeuren bij de fokverenigingen en de regio's zijn eigenlijk een lege huls waarin een afvaardiging van de leden zit. Dat betekent dat de fokverenigingen belangrijk zijn om in contact met de leden te kunnen komen.
- Verplicht lidmaatschap van de fokvereniging: als regioleden automatisch lid van een fokvereniging worden, kunnen ze gemakkelijker worden bereikt en kan het financiële plaatje over al die leden worden verdeeld. In de Phryso is wel uitleg gegeven over de voorgestelde wijziging, maar dat is alweer enige tijd geleden.

Jan Veldhuis memoreert dat er in 2003-2006 (in het kader van de invoering van de huidige structuur) al is gesproken over het idee om de fokverenigingen onderdeel van de structuur te laten uitmaken, maar dat de tijd daar toen nog niet rijp voor was, ook omdat er ook niet-georganiseerde leden waren. De regio heeft nooit geleefd, dat is een theoretische structuur. De Structuurcommissie vindt het een gemiste kans dat de fokverenigingen nog steeds geen onderdeel van de structuur zijn, in de statuten staat alleen dat het stamboek met de fokverenigingen samengewerkt. Formeel worden Ledenraadsleden vanuit de regio benoemd, maar in de praktijk gebeurt dat door de fokverenigingen, die vormen feitelijk de regio's. Bovendien kunnen mensen via de fokverenigingen beter worden bereikt.

Ferry Wolfswinkel denkt dat deze mensen niet willen worden bereikt, anders waren ze wel actiever en de vraag is hoe de fokverenigingen deze mensen wel kunnen bereiken als het stamboek dat niet kan.

Pieter Wijbenga merkt op dat er meer vrijwilligers voor de fokverenigingen dan voor het stamboek zijn te vinden.

De wvd voorzitter, Ella Wiersma, bedankt de leden van de Structuurcommissie voor hun werk. Ze wil op de kaderdag verder spreken over de cultuur en wat iedereen bindt.

Peiling: kan de Structuurcommissie dit voorstel verder gaan onderzoeken/uitwerken?

Voor: 17, tegen: 5, onthoudingen: 2.

b. Registratie van kruisingen – discussie

Jan Veldhuis refereert aan de omschrijving van dit agendapunt (9.2) in de vergaderbijlage en benadrukt dat het stamboek sinds 1980 een gesloten stamboek is. De zuiverheid van het ras staat verankerd in de statuten. In 2013 is een nevensectie geopend met als doel service te verlenen voor paarden met name in het buitenland die wel Fries zijn, maar waarvan de registratie niet meer sluitend is te maken. Het uitgangspunt daarbij was dat het stamboek wel gesloten blijft en naar aanleiding van een amendement is toen aan de reglementswijziging toegevoegd dat de paarden in deze nevensectie niet worden gekeurd, ze geen predicaten krijgen en nakomelingen van paarden in deze nevensectie niet in de hoofdsectie kunnen instromen. De vraag naar registratie van outcross speelde in 2013 niet. Er is afgelopen voorjaar navraag bij de RVO gedaan en op grond van het aanvankelijke antwoord bestond het vermoeden dat vanwege Europese regels verplichte doorstroming van nakomelingen van paarden uit de nevensectie naar de hoofdsectie niet kon worden uitgesloten. Daarop is besloten de nevensectie voorlopig te sluiten, omdat dergelijke doorstroming in strijd met de statuten is. Op 6 april is vanuit het RVO de nadere en duidelijke reactie ontvangen dat de nevensectie niet als een aanvullende sectie fungeert volgens de Europese Fokkerijverordening en daarom doorstroming van nakomelingen van paarden uit de nevensectie naar de hoofdsectie geen verplichting is. Jan Veldhuis licht de werking van een aanvullende sectie in de zin van de Europese Fokkerijverordening toe uit door middel van sheets verkregen informatie bij een onlangs gehouden webinar van het RVO. Opwaardering van nakomelingen is verplicht wanneer er van een aanvullende sectie sprake is; het doel van een aanvullende sectie is namelijk om nieuwe genen in de populatie te krijgen en om dus wél nakomelingen van paarden in de aanvullende sectie op te waarderen naar de hoofdsectie. Er is door een groep verontruste leden gevraagd om een outcrossregister en sommige leden willen daarbij ook een fokprogramma en keuringen; dat laatste zou echter betekenen dat paarden niet in de nevensectie, maar in een aanvullende sectie geregistreerd moeten worden en nakomelingen op enig moment in de hoofdsectie komen waardoor geen sprake meer is van een gesloten stamboek.

Toestaan van vreemd bloed kan alleen via de zware instemmingseis van het correctief referendum. Dit is ter beoordeling aan de leden. Indien toevoegen van vreemd bloed voor de gezondheid van het ras noodzakelijk is, is het de taak van het bestuur om dit ter besluitvorming voor te leggen aan de ledenraad en is het vervolgens aan de leden om hierin de juiste beslissing te nemen.

Jan Veldhuis geeft aan dat het bestuur twee opiniërende vragen heeft:

- 1. Moet de huidige nevensectie blijven bestaan zoals die nu is en zo ja, moet die weer worden open gezet? Er wordt maar weinig gebruik gemaakt van deze sectie, rond 70 paarden in de afgelopen 10 jaar.
- 2. Moet er een nevensectie komen waarin outcross kan worden geregistreerd? Alleen registratie en dus géén fokprogramma en keuringen. Dat laatste zou namelijk verplichte doorstroming van nakomelingen van outcrossproducten naar de hoofdsectie betekenen en daarmee in strijd zijn met de statuten (artikelen 3 en 29), waarin de zuiverheid van het Friese paardenras is vastgelegd. Dat volgt ook uit het Registratiereglement (artikel 5 lid 2), inhoudende dat het stamboek een gesloten fokkerij kent; dat betekent t.b.v. de

stamboekregistratie dat paarden alleen in de hoofdsectie geregistreerd kunnen worden, als de beide ouders in de hoofdsectie geregistreerd zijn.

Fer Smit zegt dat de wens tot openzetten voor outcross voortkomt uit zorgen over de gezondheid van het Friese paard. De regio Noord- en Zuid-Holland is niet voor het registreren van outcross, omdat dit diepe nood suggereert die er volgens hem niet is. Bovendien bestaat er de mogelijkheid om deze paarden bij een ander stamboek te registreren.

Albert Lueks vraagt of is nagedacht over het onderbrengen van outcross bij andere stamboeken. Marijke Akkerman zegt dat registratie bij andere stamboeken kan, bijvoorbeeld bij het KWPN of AES; zij kunnen ook een fokprogramma aanbieden.

Sjoerd Veenstra is wel voor het registreren van outcross vanwege de gezondheid en om daarmee mensen aan het KFPS te binden. Hij houdt het liever zelf onder controle dan de outcross bij een ander stamboek onder te brengen.

Gerarda van Harten merkt op dat fokkers er goed over hebben nagedacht als ze gaan outcrossen en dat deze nakomelingen inderdaad bij een ander stamboek kunnen worden geregistreerd. Als deze paarden dan over enkele jaren wel nodig zijn, zijn ze in ieder geval geregistreerd.

Murk de Jong vindt dat duidelijk moet zijn of outcross gewenst is voordat over de registratie daarvan wordt gesproken.

Jan Veldhuis geeft aan dat deze vraag bij de Fokkerijraad voorligt.

Ferry Wolfswinkel merkt op dat het kruisen met onbekende paarden problemen kan opleveren. Daarnaast zullen er ook bij outcross afwijkende genen blijven voorkomen.

Mirella van Leeuwen denkt dat met het registreren van outcross mensen die dat willen voor het stamboek behouden kunnen blijven.

Fer Smit vindt dat dit een gesloten stamboek met Friese paarden moet blijven en dat daarin geen outcross thuishoort.

Richard Flier wil outcross niet registreren omdat die paarden in de hoofdsectie terecht kunnen komen, ze kunnen wel bij een ander stamboek worden geregistreerd.

Ben Nijhof is erg voor het registreren van outcross. Hij wil het onderzoek van Bart Ducro niet afwachten, er kan tegelijkertijd een nevensectie worden ingesteld.

Jan Veldhuis geeft aan dat het bestuur van mening is dat het onderzoek van de WUR (Marije Steensma en Bart Ducro) reeds gestart is, daarin veel geld wordt geïnvesteerd en de komende jaren de focus op dit gezondheidsonderzoek is gericht. Mocht al op enig moment outcross overwogen moeten worden, dan zullen eerst ook de nadelen daarvan goed in kaart moeten worden gebracht; met vreemd bloeden kruisen kan de kenmerken van het Friese paard in gevaar brengen en ook gezondheidsrisico's met zich brengen.

Hans Jurgen Böhmer zegt dat de meeste fokkers in Duitsland niet voor outcross zijn, zij willen een gesloten stamboek behouden.

Fer Smit merkt op dat het onderzoek van Bart Ducro niet is ingegeven door een noodsituatie, het stamboek voldoet aan alle wettelijke Europese eisen, maar dat onder druk van de publieke opinie wordt onderzocht of het stamboek beter kan worden gemaakt.

John Boot vraagt in hoeverre data worden vastgelegd.

Nynke Bakker wil liever dat outcross bij de KWPN wordt geregistreerd omdat de paarden daar wel kunnen worden gekeurd en er op grond daarvan veel meer data beschikbaar zijn dan bij alleen registratie.

Hans Hurkmans wil vanwege de gezondheid van het Friese paard outcross wel registreren, dan blijven ook deze fokkers bij het stamboek.

Peiling:

- Moet de huidige nevensctie blijven bestaan?

Ja: 1, onthoudingen: 2. Alle overige aanwezigen hechten hier geen waarde aan. Het bestuur zal de Fokkerijraad vragen een reglementswijziging voor te bereiden om deze nevensctie op te heffen.

- Willen we een nieuwe nevensctie voor alleen de registratie van kruisingen, zonder de mogelijkheid voor keuringen, predicaten e.d.

Voor: 6, tegen: 12, onthoudingen: 1.

Brainstormsessie Strategisch plan 2024-2029.

Marijke Akkerman licht toe dat in het najaar van 2023 input wordt opgehaald om dan in het voorjaar van 2024 het strategisch plan voor de komende vijf jaar te presenteren. Op 14 oktober a.s. is er tijdens de Kaderdag een brainstormsessie in Exloo met de Ledenraad, het bestuur, het MT, de Fokkerijraad, jury, inspectie en Jong KFPS over de koers. Daarnaast volgen er gesprekken met onder andere fokkers, handelaren, instructeurs, hoefsmeden en dierenartsen. Ook wordt het plan besproken in de najaarsvergadering met de regio's en de Ledenraad en in de WFHO-vergadering. Ze vraagt de Ledenraad om nu vijf kernpunten op te schrijven die in het strategische plan moeten worden opgenomen. Deze punten zullen op de Kaderdag worden besproken.

Miel Janssen neemt enkele statistieken door, onder andere het land van geboorte van de Friese paarden, de hoeveelheid paarden in het stamboek, het veulenboek en het voorlopig veulenboek, de aantallen leden in de verschillende landen en het percentage leden in de verschillende landen dat fokt of op een andere manier binnen het KFPS actief is. Dit zal in onderdelen in de Phryso worden gepubliceerd.

Tijdens een korte schorsing krijgen de Ledenraadsleden de gelegenheid om elk op vijf gele briefjes de volgens hen belangrijkste kernpunten voor het strategisch plan op te schrijven. Na deze schorsing zamelt Nynke Bakker alle briefjes in; het bestuur zal de input daarvan bundelen en dat tijdens de Kaderdag op 14 oktober a.s. presenteren.

Rondvraag

Jan-Hein Stadhouders vraagt of de Structuurcommissie op grond van de vanavond gehouden peiling kan doorgaan met het maken van plannen.

John Boot legt uit dat de Ledenraad een van de gremia is waarmee is gesproken en dat de Structuurcommissie de gemaakte opmerkingen zal bespreken. Verder merkt hij op dat het vanavond een prettige setting was, omdat iedereen elkaar kon aankijken (de vergadertafels zijn in een vierkant geplaatst).

Jan-Hein Stadhouders wil graag in de buurt van Lunteren (of Apeldoorn/Zwolle) vergaderen, omdat dit het middelpunt van Nederland is.

Frank Fokkens heeft gezien dat de statutenwijzigingen voor het laatste in 2019 notarieel zijn vastgelegd en vraagt of alle daarna doorgevoerde statutenwijzigingen niet rechtsgeldig zijn.

Jan Veldhuis geeft aan dat het klopt dat momenteel voor de externe werking nog op de statuten van 2019 moet worden teruggevallen. De notaris heeft inmiddels wel de laatste wijzigingen verwerkt, die moeten alleen nog worden gepasseerd. Dat vindt op korte termijn plaats.

Sjoerd Veenstra merkt op dat de door het KFPS nieuw aangestelde trainingsleider bij de KWPN is weggestuurd en dat dit het KFPS eventueel kan schaden.

De wnd voorzitter, Ella Wiersma, geeft aan dat de directie met de betreffende trainingsleider, de heer Hammers, en de directie van het KWPN heeft gesproken en dat het bestuur en de directie van het KFPS vertrouwen in hem hebben; zij zijn van mening dat (zoals ook is vastgelegd in de kernwaarden van het KFPS) iemand ook fouten mag maken, mits daarvan wordt geleerd.

Pieter Wijbenga weet dat er contacten zijn tussen een hengstenhouder en deze trainingsleider.

Jan Veldhuis geeft aan dat de heer Hammers een kundige trainingsleider is en dat eventuele ongeoorloofde contacten zullen uitkomen.

Frank Fokkens stelt voor een camerasysteem te installeren, zodat er altijd een back-up is om eventueel beelden te kunnen terugkijken.

Jan Wietse de Boer adviseert een kilometervergoeding aan de verslaggevers van de Phryso te geven, omdat zij het hele land door reizen om foto's te maken.

Marijke Akkerman neemt dit punt mee.

Ben Nijhof pleit ervoor om minimaal driemaal per jaar als Ledenraad te vergaderen. Verder vraagt hij hoeveel het automatiseringsabonnement kost.

Nynke Bakker antwoordt dat het databasesysteem en het ledenportaal op de website samen € 130.000,00 per jaar kosten.

Ben Nijhof vindt dat het systeem beter moet werken.

Age van der Zee sluit zich hierbij aan, hij ziet geen verbeteringen op de website.

Nynke Bakker geeft aan dat hieraan wordt gewerkt.

Jan Veldhuis geeft aan dat er overleg met de leverancier plaats vindt en het KFPS zich daarbij duidelijk en zakelijk opstelt.

Ben Nijhof merkt op dat een hengst die in 2022 aan het Centraal Onderzoek deelnam en het zadelexamen met goed gevolg had afgelegd, dit jaar voor enkel het aangespannen deel mag instromen zonder opnieuw aan het zadeldel mee behoeven te doen, terwijl Marijke Akkerman eerder aangaf de hengsten tien weken te willen zien om hen goed te kunnen beoordelen.

Marijke Akkerman zegt dat het hier om het onderdeel gaat dat de hengst door veterinaire redenen niet heeft kunnen afmaken, de hengst enkel voor dit onderdeel terug mag komen en dit ook conform het reglement is.

Sluiting

De wnd voorzitter, Ella Wiersma, bedankt iedereen voor hun inbreng en sluit de vergadering om 22.00 uur.